

Pesem v prozi.

Vojeslav Molè.

so nepregledno daljo so bili zagrnili snegovi in mesec je plul nad njo v temnosafirnem morju. Pod njegovim mrzlim veličastvom so trepetali lesovi, so se sklanjale smreke in ječale pod težko snežno odejo.

Čez poljano je drčala dolga vrsta sani. Zvenketali so kraguljčki na konjskih komatih, letele so sani hitro kot misli, zvenelo je ukanje v čisti vzduh, da se je nosil odmev daleč čez gozdove in griče.

Pred gradom, ki je zrl s svojimi razsvetljenimi okni kot z očmi pošastnega velikana v nočni svet, so obstali konji in zarezgetali. In kralj in kraljica sta stopila s sani in hitela čez marmorne stopnice v blestečo dvorano. Sedla sta na zlati prestol in pevci so pristopili in zapeli pesem, da se je razlegala po vsem gradu in so se gubili zvoki še ven v mrzlo polnoč.

Bila je pesem polna sile in življenja, pela je o davni moči, pela je o slavi, o bojih in zmagah.

In slišal jo je kralj in strmela je kraljica, in pesem se je vznášala in rasla in kipela.

Žvenket mečev je bil v njenih glasovih, brenčanje tetiv in trušč zlomljenih kopij. Bojni krik je zvenel iz nje in hrum padajočih arkad in prasketanje požara. In zmagoslavje je kipelo iz nje in brezmejna radost. V diven spev se je izpremenila in je pela o ljubezni in sreči.

Kralj je ukazal prinesti vina in je dvignil zlato čašo in jo izlil po tleh bogovom v dar. In je objel kraljico in jo poljubil.

„Večnim bogovom slava! In tebi, pesem zmagonosna, slava! In vam, junaki ponosni, slava! Slava tebi, kraljica moja, moja sreča, moje življenje!“

Znova jo je poljubil in njene bele roke so se ga oklenile. Bila je kot divna roža, prinesena iz čudovitih jutrovih krajev.

Poklonili so se vitezi in pevci.

„Slava vama, večna slava! . . .“

Razšli so se junaki z grada, kralj je ostal sam s kraljico. In je pokleknil prednjo in jo objel vso belo in divno in je pil z njenih ust vino radosti in sreče.

* * *

Iz polnočnih sanj je planil pokoncu in zagledal v blesku plamena v kaminu temno žensko postavo sklonjeno nad njegovim ležiščem.

„O, kdo si?“ je vprašal z grozo v srcu.

„Kdo? Nihče ne ve mojega imena. Vedno in povsod sem in nisem življenje in nisem smrt in sem v globini duše in na dnu kipeče čaše in sem v svetu, zraslem iz gomile.“

Strašen je bil njen glas, a tih, skoraj nem. Prihajal je iz nedosežne dalje, a kralj ga je umel v svoji duši.

„Zakaj si prišla?“ Proseče, polne bojazni so bile njegove besede.

„Morala sem priti. Povsod sem. Jaz sem grenkost, ki sledi doseženemu hrepenenju...“

„Ni res, ni res!“ je kriknil. „Ne verujem vate, ne verujem!“

„Ne veruješ? Haha!“

Divji je bil njen smeh in grozen. V strahu je zaprl oči. Ko jih je zopet odprl, ni bilo nikogar v izbi. V kaminu je ugasoval ogenj, zunaj je divjala zimska vihra in stresala grad v temeljih.

Sklonil se je nad mlado kraljico. Tiho, enakomerno je bilo njeno dihanje. Poljubil jo je s tresočimi ustnicami na zlate lase. A mrzel je bil ta poljub in v srcu se mu je vzbudil dvom. Zgrudil se je na blazine in je neslišno zaihtel.

* * *

Lovski rogovi so peli, jata psov je gonila z divjim lajanjem divjačino skozi les. Prvi je hitel kralj za velikanskim jelenom in se čimdalje bolj oddaljeval od svojih drugov. Čez griče in jarke in strohnela debla, vedno dalje in dalje v goščo; izginile so zadnje steze.

Spotaknil se je jelen in padel, psi so planili nanj, pristopil je kralj in dvignil meč.

„Prizanesi!“ je izpregovoril jelen s človeškim glasom. „Duh lesov sem, lahko ti ustrezem. Česa želiš?“

Osupnil je kralj in vtaknil meč v nožnico.

„Povej mi, kaj je za človeka največja sreča?“ Proseč je bil njegov glas in upajoč.

Duh lesov se je zasmel.

„Kako neumni ste ljudje! Največja sreča je za vas nedosežna, nemogoča. Največja sreča je, ne biti, ne roditi se!“

Še predno se je kralj zavedel, je izginil duh lesov. In kralj je blodil po lesu dolge ure. A ko je našel pot do svojih, so se ustrašili vsi, ki so mu pogledali v obličje. Srep mu je bil pogled, blesk mu je ugasnil v očeh, ni bilo smeha na njegovih ustih.

In ko so ga izpraševali, je odgovoril:

„Zrl sem hip resnici v obraz . . .“

* * *

Tisto jutro je poljubil kraljico in odjezdil in nihče ni vedel, kam. Vihra je rajala nad lesovi, grom se je valil v oblakih.

Daleč v poljani je dvignil k nebu roke in prosil bogove sreče. Usmilil se je Perun, zgrmadil oblake in je švignila iz njih strela na poljano in je strepetal kralj in njegov konj.

Obležal je sredi polja in iz dalje so mu peli lesovi in nad njim je vriskal vihar svoje pesmi divje, pesmi zmagoslavne.

Književne novosti.

Vladimir Levstik: Obsojenci. V Ljubljani 1909. Založil L. Schwentner. Cena broširani knjigi 2 K 50 h, elegantno vezani 3 K 50 h, po pošti 20 h več.

„**Jari junaki**“. Humoreske, spisal Rado Murnik. V Ljubljani 1909. Založil L. Schwentner. Cena broširani knjigi 2 K 50 h, elegantno vezani 3 K 50 h, po pošti 20 h več.

Guy de Maupassant: Novele. Iz francoščine preložil dr. Ivo Šorli. 1909. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. — Knjiga obsega v lepem prevodu 12 novel slovitega francoskega pripovedovalca: 1. Debeluška. 2. Oskrbnik. 3. Vrvica. 4. Morilec. 5. Srečanje. 6. Končano. 7. Pijanec. 8. Nekdaj. 9. Pismo, ki so ga našli pri utopljenču. 10. Poleno. 11. Resnična dogodba. 12. Razbita ladja.

Schimpffov slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. V dveh delih, katerih prvi obsega 510 strani, drugi pa 481 strani, je izšel v Gorici v založbi knjigarne G. Paternolli ročni slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. Slovarček je sestavljen po načelih, po katerih so urejeni praktični slovarčki Reclamove univerzalne biblioteke, ter obsega vse izraze, ki se potrebujejo v praktičnem življenju. Kolikor smo se mogli prepričati, je v obeh delih vestno sestavljen in ga lahko priporočamo.

Prof. Fortunatov Vatr. Jagiču. V „Izvestjih Oddelka ruskoga jezika in književnosti Imperatorske Akademije nauk“ v Peterburgu je objavil prof. Fortunatov študijo: „Staroslovenski -t- v 3. osebi glagolov“, kjer v nasprotju z dosedanjimi razlagami tolmači dejstvo trdega poluglasnika te končnice namesto pričakovanega mehkega. Študija, ki je izšla tudi v posebnih odtiskih, je posvečena Vatr. Jagiču.

Dr. Fr. Ilešič.

Die osteuropäischen Literaturen und die slawischen Sprachen. (Die Kultur der Gegenwart I./9.) Berlin u. Leipzig (B. G. Teubner) 1908. — 396. str. leksik. 8°. Cena broš. K 12.—, vez. K 14.20.